

Winters IJsland blijkt stofnest

In de dampkring bevindt zich een grote hoeveelheid stofdeeltjes. Belangrijkste bronnen van dergelijke deeltjes zijn woestijnen en andere droge gebieden, die gezamenlijk een derde deel van het landoppervlak beslaan. Het gebied van de Sahara en de Sahel is van al die streken de grootste stofbron; andere bronnen zijn bijvoorbeeld Midden-Azië, het Arabisch Schiereiland, Australië en het zuidwesten van de Verenigde Staten. Maar er zijn ook kleinere 'spelers' actief, zoals bijgaand satellietbeeld laat zien.

De opname werd gemaakt op 28 januari 2002. IJsland was op dat moment grotendeels bedekt met sneeuw. Boven Groenland lag een hogedrukgebied met een uitloper over IJsland. De bewolking die met een noordelijke stroming over relatief warm zeewater wordt aangevoerd, reikt tot de noordkust; daardoor zijn IJsland zelf en een deel van de Atlantische Oceaan onder de zuidkust vanuit de ruimte vrijwel geheel zichtbaar. In

feite is er sprake van een soort eilandeffect-in-het-groot; dergelijke opklaringsgebieden treft men namelijk ook geregeld aan achter bijvoorbeeld de Canarische Eilanden.

Door de kleuren en door de hoge resolutie van het satellietbeeld is verder te zien dat de noordenwinden een stofstorm genereren, die stof oppikt en meevoert tot over de oceaan. Het stof is bruin van tint en lijkt voornamelijk afkomstig uit het gebied vol gruis aan de onderzijde

van de Vatnajökull, de grootste gletsjer van IJsland. De groene tinten elders langs de kust worden veroorzaakt door sediment en door fytoplankton.

Deze opname van een winters IJsland werd vanaf 705 km hoogte gemaakt door de MODIS (MODerate Resolution Imaging Spectroradiometer) van de Amerikaanse satelliet Terra. De Terra werd op 18 december 1999 gelanceerd en is een van de satellieten van het Earth Observing System (EOS) van de ruimtevaartorganisatie NASA. De andere satelliet uit dit programma, de Aqua, levert beelden van vergelijkbare kwaliteit.

Literatuur

Floor, C., 1983, Stromingspatronen achter bergachtige eilanden, *Zenit* **10** (2), 62-65.
Floor, K., 2003, Satellietbeelden met stofstormen, *Zenit* **30** (5), 239-241.
Floor, K., 2003, Satellietbeelden tonen eilandeffecten dankzij bewolking en zand, *Zenit* **30** (9), 394-395.

Kees Floor*

* Kees Floor is hoofd van de afdeling Meteorologische Opleidingen van het KNMI in De Bilt.